

سازمان حفاظت محیط زیست

سازمان شیلات و دامپروری و دامپزشکی

شنبه‌های آموزشی

۴ دی ماه ۱۴۰۰

25 December 2021

۲۰ جمادی الاولی ۱۴۴۳

ویژه کارکنان شهرداری ها و دهیاری ها و شوراهای اسلامی و روستا

آموزه های مدیریت محیط زیست

شماره ۵۲

قسمت اول خلیج فارس

آشنایی با پهنه های دریایی کشور

خلیج فارس محیط دریایی نیمه بسته و کم عمق است که نوسانات شوری و دما در آن بالاست. این خلیج از طریق تنگه هرمز به دریای عمان و از آنجا به دریاهای آزاد راه دارد. هشت کشور اطراف خلیج فارس (ایران، عمان، عراق، عربستان سعودی، کویت، امارات متحده عربی، قطر و بحرین) می باشند.

خلیج فارس از نظر جغرافیای سیاسی، استراتژیک، انرژی و تاریخ و تمدن یک پهنه آبی مهم و حساس در دنیا محسوب می شود. طول خط ساحلی ۱۸۰۰ کیلومتر با احتساب جزایر و با دارا بودن منابع عظیم زیستی و ذخایر عظیم غیرزیستی از بزرگ ترین پناهگاه های موجودات دریایی مانند **مرجان ها، ماهی های کوچک، ماهی های شیلاتی و غیر شیلاتی، صدف ها، حلزون ها، نرم تنان، شقایق های دریایی، اسفنج های دریایی، عروس های دریایی، لاک پشت ها، دلفین ها، کوسه ماهی ها و بسیاری از موجودات دریایی دیگر** می باشند. جنگل های مانگرو و آبسنگ های مرجانی بعنوان دو زیستگاه با اهمیت و پر تولید این محدوده محسوب می گردند. با توجه به توسعه اجتماعی-اقتصادی، این منطقه با چالش های محیط زیستی متعددی از جمله کاهش تنوع زیستی روبرو است. پیش بینی می شود که در سال های آینده روند توسعه و رشد صنعت و گردشگری باعث افزایش فشار و تنش بر این منطقه گردد، با چنین تصویری از آینده برای حفاظت و جلوگیری از ورود صدمات جبران ناپذیر به محیط زیست ارزشمند این منطقه و نیز استفاده بهینه از منابع و امکانات موجود در این پهنه آبی، امری ضروری باشد.

آماره:

• دریای خلیج فارس دارا بودن ۸۳۶ گونه ماهی، ۱۵ گونه میگو، ۱۶ گونه از پستانداران دریایی، ۵ گونه لاک پشت دریایی، حدود ۱۵۰ گونه مرجان و بیش از ۷۰ گونه پرنده و همچنین ۲۱۰ کیلومتر مربع اکوسیستم با ارزش حرا می باشد.
خلیج فارس که از شمال غربی به سمت جنوب شرقی کشیده شده است، دارای حدود ۱۰۰ کیلومتر طول و بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ کیلومتر عرض بوده و حدود ۲۵۱۰۰ کیلومترمربع مساحت دارد. عمق متوسط این حوضچه آبی رسوبی کم عمق حدود ۳۵ متر است. سواحل ایران با عمق متوسط ۶۰ متر دارای بیشترین ژرفا بوده که به سمت سواحل عربی از آن کاسته می شود، درحالی که بیشینه عمق در نزدیکی تنگه هرمز با حدود ۱۰۰ متر قرار دارد.

واژه ها:

بهره برداری پایدار از منابع زیستی و غیرزیستی با آموزش و فرهنگ سازی به عموم مردم.

پیام نهایی:

دریای خلیج فارس به عنوان یک اکوسیستم ارزشمند، نیاز به حفظ و نگهداری از این پهنه نیلگون دارد.

ssafta.imo.org.ir

ویژه کارکنان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی و روستا

آشنایی با پهنه‌های دریایی کشور

قسمت دوم دریای خزر

دریای خزر بزرگترین دریاچه جهان و زیستگاه و مامن کهنسال‌ترین و ارزشمندترین ماهیان دنیاست که به لحاظ تنوع زیستی بسیار غنی می‌باشد. ماهیان خاویاری که به فسیل زنده معروفند از منابع اقتصادی با ارزش و از حیث تنوع زیستی جزء گونه‌های با اهمیت این اکوسیستم محسوب می‌شوند. فک خزری نیز بعنوان تنها پستاندار دریایی این پهنه و از گونه‌های در معرض خطر انقراض دریای خزر محسوب می‌گردد. این پهنه آبی از جنوب به ایران، از شمال به روسیه، از غرب به جمهوری آذربایجان و از شرق به جمهوری‌های ترکمنستان و قزاقستان محدود می‌شود. "کنوانسیون تهران" بعنوان یک همکاری مشترک منطقه‌ای در راستای حفاظت از محیط زیست ساحلی - دریایی فعالیت می‌نماید. توسعه نامتوازن شهری و دگرگونی خط ساحلی، بهره‌برداری نامناسب از منابع شیلات، فعالیت‌های کشاورزی با استفاده از آفت کش‌ها، کود و سایر مواد شیمیایی کشاورزی و آلودگی‌های نفتی سبب بروز مشکلات زیست محیطی در سواحل دریای خزر شده است. بخشی دیگر از مشکلات زیست محیطی دریای خزر به سبب گردشگری ناپایدار و عدم رعایت ملاحظات زیست محیطی و رها سازی و تخلیه پسماندها در محدوده سواحل دریای خزر می‌باشد.

آمار:

وسعت دریای خزر ۳۸۴۶۰۰ کیلومتر مربع می‌باشد.
از حدود ۴۴۰۰ کیلومتر خط ساحلی دریای خزر، در حدود ۹۰۰ کیلومتر آن در ایران واقع شده است.
در ارتباط با تنوع زیستی گونه‌های ماهیان حوضه جنوبی خزر با در نظر گرفتن ماهیان غیر بومی، ۵۳ جنس و ۷۹ گونه متعلق به ۱۸ خانواده و ۱۰ راسته شناسایی شده است.
۴۴ درصد از گونه‌های ماهیان این منطقه قابلیت بهره برداری اقتصادی دارند.
۲۴ درصد از گونه‌های ماهیان این منطقه، انحصاری دریای خزر هستند.
۶ درصد از گونه‌های این منطقه شدیداً در معرض خطر انقراض هستند، ۲۱ درصد نیازمند حفاظت بوده و تنها ۳۶ درصد وضعیت مناسبی دارند.

راهنما:

سرمایه‌های مادی و معنوی کشور را بشناسیم و در حفظ و حراست از آن کوشا باشیم.
از تخریب و گسترش آلودگی‌ها خوداری نماییم.
در حفظ و نگهداری تنوع زیستی آن کوشا باشیم.
به فرزندانشان بیاموزیم از فرصت‌های دریا به درستی بهره برداری نماییم.

دریای خزر پهنه دریایی با ارزشی از منظر زیستی است و دنیایی از فرصت‌های ارزشمند اقتصادی، اجتماعی و سیاسی را ایجاد می‌نماید که می‌تواند زندگی پایدار آیندگان این سرزمین را تضمین نماید.

